

10

LLENGUA

10.1.

EVOLUCIÓ I COMPOSICIÓ DE LA
POBLACIÓ DE LES ILLES BALEARS

Els canvis en la població que hi ha hagut al llarg del darrer segle en els territoris de parla catalana constitueixen un dels factors cabdals a l'hora d'estudiar la situació social d'una llengua. Segons l'EULIB2014,¹ ha estat durant els darrers cinquanta anys quan la població illenca pràcticament s'ha triplicat. El principal factor d'aquest augment tan significatiu ha estat la immigració, entesa, des del punt de vista lingüístic, com la població que ha nascut fora dels territoris de parla catalana. Aquest creixement ha tingut un impacte evident en la composició de la societat balear.

Si bé als anys setanta la població al·lòctona, és a dir, la que provenia de territoris on no es parlava el català, representava el 18 % de la societat, ara en representa el 41,1 % (vegeu el gràfic III-10-1). L'increment de la població al·lòctona ha incidit en el percentatge de la població nascuda en territoris de parla catalana, que ha passat del 82 % al 58,9 %. Una altra diferència important té a veure amb l'origen de la població nouvinguda. Mentre que a final

del segle passat provenia sobretot de l'Estat espanyol, als darrers anys prové especialment de l'estranger. De fet, el percentatge de nouvinguts de l'estranger supera actualment el de nouvinguts de territoris no catalanoparlants de l'Estat espanyol i constitueix aproximadament un quart de la població (24,3 %).

No resulta inesperat, doncs, que les Illes Balears sigui el territori del domini lingüístic català amb un percentatge superior de població nascuda a l'estranger i amb una proporció inferior de nascuts en territoris de parla catalana. A tot això hi hem d'afegir l'impacte lingüístic del turisme, el qual va molt més enllà dels canvis experimentats en la composició de la societat. Les desenes de milions de turistes que anualment venen a les Illes Balears són visitants temporals i parlants de llengües diferents del català. Els autòctons que interactuen amb els turistes han de fer determinades tries lingüístiques en diferents contextos i, en cas que no coneguin altres llengües, independentment que tinguin el català o el castellà com a llengua inicial, la llengua d'ús preferent és el castellà.

Aquests canvis demogràfics tenen una incidència diferent en cadascuna de les illes. Així doncs, mentre que Menorca concentra el percentatge més elevat de població nascuda en territoris de parla catalana i el més baix de població al·lòctona, Eivissa i Formentera presenten el percentatge més

1. Per consultar aquestes dades de població, accediu al segon capítol de l'Enquesta d'usos lingüístics de les Illes Balears 2014. Anàlisi. https://gresib.uib.es/digitalAssets/494/494915_EULIB2014_corregida_24_05.pdf.

baix de nascuts en el domini lingüístic i el més accentuat de nascuts a fora. Els valors de Mallorca són propers als valors del conjunt de totes les illes, a causa del pes demogràfic de l'illa en el conjunt (la població de Mallorca representa el 77,7 % de la població total de les Illes Balears) (vegeu el quadre III-10.1).

Els canvis demogràfics que hi ha hagut durant els darrers 5 anys mostren en general una tendència a la pujada a les Illes Balears en conjunt, que és més forta a partir de l'any 2018 (vegeu el gràfic III-10.2). Aquesta tendència la segueixen totes les illes llevat de Formentera, la qual experimenta un increment de població fins a l'any 2017 i després un descens progressiu fins al 2021.

10.2.

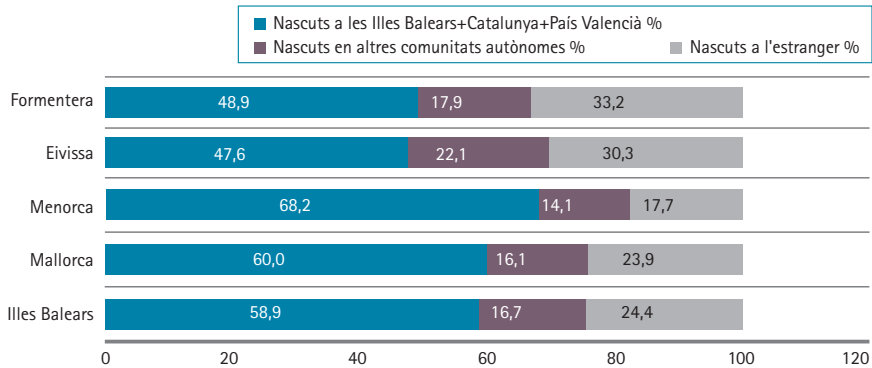
OFERTA DE FORMACIÓ EN LLENGUA CATALANA

Com hem vist, les Illes Balears és el territori del domini lingüístic amb un percentatge més elevat de persones nascudes a l'estranger, però també una de les comunitats de l'Estat espanyol amb un nombre més alt de població nouvinguda. Per fer front a aquesta realitat, cal dissenyar bones estratègies d'acolliment lingüístic i cultural tant en l'ensenyament reglat com en altres programes formatius. Com a part de la formació reglada, la llengua catalana s'ensenyava com a assignatura, però també és la llengua vehicular d'altres assignatures juntament amb el castellà. Com a formació complementària a la que s'ofereix en la formació lingüística reglada, hi ha tota una sèrie de facilitats per-

què els alumnes nouvinguts puguin arribar a ser competents en la llengua pròpia de les Illes Balears. Algunes d'aquestes iniciatives són el PALIC (Pla d'Acolliment Lingüístic i Cultural), programa adreçat als alumnes que cursen estudis d'educació secundària que presenten mancances en el coneixement de la llengua catalana (però també la castellana o totes dues), i també programes de dinamització lingüística en centres educatius de primària i secundària.

L'ús del català en les proves de selectivitat confirma l'assoliment de les competències lingüístiques en català en la formació reglada. A les proves de selectivitat del mes de juny del 2021, el 74,5 % dels exàmens es van contestar en llengua catalana, cosa que suposa un descens de 2,7 punts respecte als resultats del curs anterior. Cal destacar que d'ençà del 2009 els valors oscil·len al voltant del 80 %, i va ser el 2014 l'any en què van arribar a un valor més elevat, el 82,6 %. Els alumnes de Menorca són els qui usen més el català en els exàmens (94,8 %); des del 2005 es mantenen en un ús que supera el 90 %. A Mallorca aquest valor és del 74,5 %, tot i que hi ha una diferència considerable entre els resultats dels centres de Palma (63,2 %) i de la resta de Mallorca (89,7 %). També hi ha una diferència important entre Eivissa (60,3 %) i Formentera (94,1 %). La diferència a l'illa d'Eivissa es produeix sobretot pel retrocés de l'ús del català en els centres privats i concertats: del 45,8 % d'ús del català en els exàmens del 2018, el 2021 s'ha situat en el 17,2 % (en canvi, en els instituts d'ensenyament secundari els valors pràcticament són els mateixos: 87,4 % el 2018, 86,3 % el 2019, 84,4 % el 2020 i 76,4 % el 2021) (vegeu el quadre III-10.2).

Gràfic III-10.1.
Població per zona de naixement i illa de residència

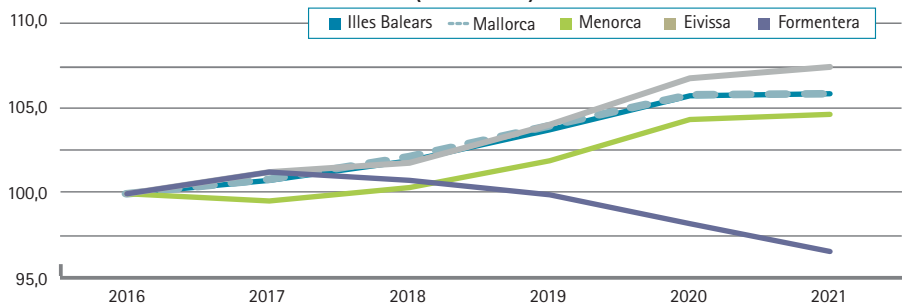
Font: Centre de Documentació Sociolingüística de les Illes Balears

QUADRE III-10.1. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER ILLES (2016-2021)

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
2016	1.107.220	861.430	91.601	142.065	12.124
2017	1.115.999	868.693	91.170	143.856	12.280
2018	1.128.908	880.113	91.920	144.659	12.216
2019	1.149.460	896.038	93.397	147.914	12.111
2020	1.171.543	912.171	95.641	151.827	11.904
2021	1.172.844	912.414	95.919	152.805	11.706

Font: IBESTAT (2022). Padró (xifres de població). Disponible a: <https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/poblacio/padro/series-padro/155b5b14-b6cd-4160-80eb-0ca26f7679cd> (Accedit: 17 juny 2022)

Gràfic III-10.2.
Evolució de la població per illes prenent com a punt de partida la població del 2016 (2016-2021)

Font: IBESTAT (2022). Padró (xifres de població). Disponible a: <https://ibestat.caib.es/ibestat/estadistiques/poblacio/padro/series-padro/155b5b14-b6cd-4160-80eb-0ca26f7679cd> (Accedit: 17 juny 2022)

QUADRE III-10.2. ÚS DE LA LLENGUA CATALANA EN ELS EXÀMENS DE SELECTIVITAT A LES BALEARS PER ILLES (2008-2021)

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa-Formentera
2008	76,8	75,5	93,5	72,5
2009	77,2	76,2	95,5	70,2
2010	77,8	76,2	93,8	75,9
2011	78,8	77,7	94,6	75,6
2012	81,1	79,7	96,6	80,2
2013	80,4	79,7	91,9	77,1
2014	82,6	81,6	95,5	79,2
2015	81,1	80,4	96,3	83,3
2016	78,7	77,9	94,3	72,6
2017	79,6	77,8	96,9	79,6
2018	79,0	77,8	89,8	87,9
2019	77,5	76,8	96,0	67,1
2020	77,2	76,6	95,8	67,7
2021	74,5	74,5	94,8	62,2

Font: Centre de Documentació Sociolingüística de les Illes Balears

Més enllà de la formació reglada, els habitants de les Illes Balears poden accedir a una formació variada en llengua catalana i en formats diferents (formació en línia, centres d'autoaprenentatge, classes presencials o semipresencials). Alguns dels organismes que ofereixen cursos de català són les escoles oficials d'idiomes; corporacions com ajuntaments, consells insulars i altres organismes que depenen de l'Administració, com ara l'Escola Balear d'Administració Pública; organismes com l'Institut d'Estudis Eivissencs a Eivissa o l'Institut d'Estudis Baleàrics, amb seu a Mallorca, el Servei Lingüístic de la Universitat de les Illes Balears, i organitzacions no governamentals com sindicats o associaci-

ons. A partir del 2020, sobretot a causa de la pandèmia, es va reforçar la modalitat virtual de cursos.

Les escoles oficials d'idiomes ofereixen cursos de llengua catalana des del nivell bàsic A1 al nivell avançat C2 amb modalitat presencial i lliure. Els cursos presencials són de 4 hores setmanals dos dies a la setmana. Els centres de Palma, Calvià, Inca, Eivissa i Maó són els que ofereixen cursos de llengua catalana, però no tots els centres ofereixen tots els nivells (vegeu el quadre III-10.3).

L'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB) habitualment ofereix cursos de llengua catalana dels diferents nivells de català o per a

col·lectius específics i tallers de conversa, de vegades amb la col·laboració d'altres organismes del Govern, ajuntaments i amb organitzacions no governamentals. Els cursos de llengua catalana tenen tres modalitats: presencial, semipresencial i a distància. Els presencials tenen una durada de 80 hores i es distribueixen en tres sessions setmanals de 2 hores. Els semipresencials combinen l'autoaprenentatge, el seguiment d'un professor i l'assistència a sessions presencials. Tenen una durada total de 35 hores amb una sola sessió de 2,5 hores per setmana. Els cursos a distància combinen l'autoaprenentatge mit-

jançant una aula virtual amb el seguiment d'un professor. Com en el cas dels cursos presencials, tenen una durada de 80 hores d'autoaprenentatge per Internet. A més d'aquests cursos, el 2021 l'IEB ha impartit un curs per a persones novingudes en col·laboració amb l'Ajuntament de Selva (maig i juny 2021) i un taller de català inicial per a pares i mares del CEIP Rosa dels Vents de la Colònia de Sant Pere (novembre i desembre de 2021). En total, l'IEB ha duit a terme 152 cursos i tallers de conversa, als quals s'han inscrit 4.413 alumnes (vegeu el quadre III-10.4).

QUADRE III-10.3. MATRÍCULES DE CURSOS PRESENCIALS DE CATALÀ DE LES ESCOLES OFICIALS D'IDIOMES (EOI) A LES ILLES BALEARS PER NIVELL D'ACREDITACIÓ A QUÈ OBTEN (2021-2022)

	Palma	Calvià	Inca	Maó	Eivissa	Total
B1	20	12	0	20	17	69
B2	47	18	0	15	23	103
C1	62	19	25	21	24	151
C2	50	19	17	23	14	123

Font: EOI

QUADRE III-10.4. CURSOS GENERALS DE LLENGUA CATALANA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS BALEÀRICS (2017-2021)

		Presencials	Semipresencials	A distància	Total
2017	Cursos	97	49	12	158
	Alumnes	2.453	1.261	806	4.520
2018	Cursos	77	38	11	126
	Alumnes	1.928	860	988	3.776
2019	Cursos	73	36	6	115
	Alumnes	1.671	799	763	3.233
2020	Cursos	13	4	11	28
	Alumnes	1.190	244	2.067	3.501
2021	Cursos	18	12	39	69

Font: Institut d'Estudis Baleàrics

L'Escola Balear d'Administració Pública ofereix cursos dels nivells A2, B1, B2, C1, C2 i de llenguatge administratiu. El 2021 hi ha hagut un augment d'inscripcions més o menys important en els nivells B2, C1, C2 i llenguatge administratiu. En el cas concret dels cursos de llenguatge administratiu, les inscripcions quasi s'han duplicat (vegeu el quadre III-10.5 i l'apartat següent).

El Servei d'Assessorament Lingüístic del Consell Insular de Formentera ofereix cursos de català de diferents nivells. De manera complementària també organitza cursos destinats a col·lectius concrets, com ara al col·lectiu sanitari, mitjançant un conveni amb l'Hospital de Formentera, o a la Guàrdia Civil. Pel que fa a cursos a col·lectius concrets, el 2021 s'han ofert els nivells A2, B1 i B2 a l'Hospital de Formentera. En canvi, però, no s'ha fet cap curs a la Guàrdia Civil. Si es desglossen les dades del curs 2021-2022 per cursos i nivells, veim que als cursos especials de l'estiu del 2021 hi han participat 85 persones, 27 de les quals s'han inscrit al nivell A2, 11 al nivell B1, 25 al nivell B2 i 22 als nivells C1-C2. Al primer mòdul del curs 2021-2022 (octubre del 2021 - gener del 2022), hi ha hagut 218 inscrits: 71 al nivell A2, 46 al nivell B1, 60 al nivell B2 i 41 al nivell C1 (vegeu el gràfic III-10.3).

Altres institucions i organismes que també ofereixen cursos de llengua catalana, com ara la Universitat de les Illes Balears (UIB), mitjançant el Servei Lingüístic, el 2021 han recuperat l'oferta que hi havia abans de l'inici de la pandèmia. Així doncs, de les 110 inscripcions del 2019 i les 27 el 2020, el 2021 s'ha passat a 62, 21 de les quals corresponen al nivell A1, 14 al nivell B2 i 27 al nivell C1.

L'Escola Municipal de Mallorca de Manacor ha organitzat cursos de català de manera ininterrompuda des de l'any 1973, juntament amb altres tipus de cursos o tallers. Els cursos corresponen als certificats sobre avaluació i certificació de coneixements de català del Govern de les Illes Balears (A2, B1, B2, C1, C2 i llenguatge administratiu). De manera complementària a aquesta oferta, el 2021 l'Escola Municipal de Mallorca i el Centre de Català de Manacor també han engegat el projecte *Conversam*, tallers de llengua oral que constitueixen una formació complementària als nivells més baixos com l'A1 i el B1 (vegeu el quadre III-10.6).

Paraula Centre de Serveis Lingüístics també ofereix habitualment tallers d'expressió oral i escrita en grups reduïts per preparar aquesta habilitat pensant en les proves oficials. Des de l'any 2020 molts d'aquests tallers no s'han impartit a causa de les circumstàncies sanitàries. Sí que s'ha mantingut, en canvi, el programa de parelles lingüístiques *Amb tu, en català*. Aquest programa permet posar en contacte una persona que vol practicar el català amb una altra que el parla de manera habitual, perquè quedin una hora a la setmana per parlar de manera distesa.

10.3.

EXPEDICIÓ DE CERTIFICATS

Assistir a cursos de català permet millorar les competències lingüístiques, però també obtenir certificats de coneixements de català. Mitjançant la formació reglada també es poden aconseguir certificats de coneixements d'aquesta llengua. Concre-

tament, a partir del curs 1999-2000 en l'educació secundària obligatòria i del curs 2000-2001 en el batxillerat, hi ha la possibilitat d'obtenir els nivells B1 o B2, depenent de la nota de català a quart d'ESO, i els nivells B2 o C1, també segons la nota de català obtinguda a segon de batxillerat.

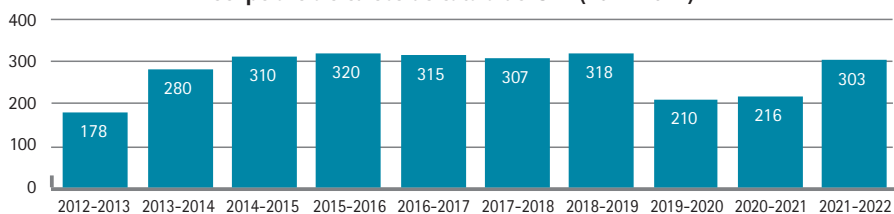
Les escoles oficials d'idiomes, la universitat i l'Administració, mitjançant la Direcció General de Política Lingüística i l'Escola Balear d'Administració Pública, també convoquen proves, la superació de les quals implica l'obtenció de certificats (vegeu els quadres III-10.7 i III-10.8).

QUADRE III-10.5. INSCRIPCIONS ALS CURSOS DE CATALÀ DE L'EBAP PER NIVELLS (2021)

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Total
A2	1	0	0	0	1
B1	7	5	0	0	12
B2	124	36	21	3	184
C1	240	51	69	6	366
C2	187	47	28	5	267
LA	205	52	42	6	305

Font: EBAP

Gràfic III-10.3.
Inscripcions als cursos de català del SAL (2012-2021)

Font: SAL, Consell Insular de Formentera

QUADRE III-10.6. INSCRIPCIONS ALS CURSOS DE CATALÀ DE L'ESCOLA MUNICIPAL DE MALLORQUÍ DE MANACOR (2017-2021)

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	LA	Total
2017-2018	0	42	55	92	86	35	14	324
2018-2019	0	50	37	72	77	46	26	308
2019-2020	0	46	44	66	62	49	30	297
2020-2021	88	71	47	99	122	83	60	570

Font: Escola Municipal de Mallorca

QUADRE III-10.7. CERTIFICATS EMESOS PER LA DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (2016-2021)

	A2	B1	B2	C1	C2	LA	Total
2016	659	408	350	376	79	120	1.992
2017	721	780	749	572	239	94	3.155
2018	741	1255	1260	898	219	130	4.503
2019	836	936	710	838	140	127	3.587
2020	317	354	363	300	0	0	1.334
2021	653	461	750	672	272	175	2.983

Font: Direcció General de Política Lingüística

QUADRE III-10.8. CERTIFICATS EMESOS PER L'ESCOLA BALEAR D'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA (2016-2021)

	A2	B1	B2	C1	C2	LA	Total
2016	22	13	5	25	16	39	120
2017	20	26	9	22	13	30	120
2018	15	25	42	41	25	44	192
2019	5	14	12	36	30	64	161
2020	5	8	4	30	25	27	99
2021	0	1	6	16	28	51	102

Font: EBAP

10.4.

L'ESCOLA D'ESTIU DE LINGÜÍSTICA CATALANA (EDELIC)

El Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB, amb el finançament de l'Institut Ramon Llull, del qual forma part el Govern de les Illes Balears, ha organitzat la primera edició de l'Escola d'Estiu de Lingüística Catalana (EDELIC), que ha tingut lloc a la Universitat de les Illes Balears, en format virtual, del 18 al 24 de juliol de 2021.

L'EDELIC es concep com una trobada entre alumnes i professors de lingüística catalana d'universitats catalanes i d'universitats

de l'exterior. Així doncs, l'objectiu de l'Escola és oferir formació en lingüística catalana a estudiants de grau i de postgrau que vulguin completar el seu coneixement en aquest camp, amb atenció especial a estudiants d'universitats de fora del domini lingüístic català que tinguin interès en la llengua catalana o ja n'hagin començat a investigar algun aspecte. La intenció última de l'EDELIC és crear una xarxa de suport en estudis lingüístics sobre la llengua catalana.

Per decidir els cursos que s'impartirien en aquesta primera edició, s'ha fet una convocatòria, que ha tingut com a resultat un total de 15 propostes per part de professors de dins i de fora del domini lingüístic català. D'aquestes 15 propostes,

se n'han triat cinc mitjançant un procés d'avaluació d'experts doblement cega: «La pragmàtica experimental», a càrrec de Xavier Villalba (Universitat Autònoma de Barcelona); «Aspectes controvertits de la sintaxi catalana», a càrrec d'Anna Pineda (Universitat de la Sorbona); «Language and Catalan sociolinguistics», impartit per Anna Tudela (Universitat Autònoma de Madrid) i Steven Byrne (Universitat de Limerick); «The Acquisition of Catalan», ofert per Anna Gavarró (Universitat Autònoma de Barcelona), i «El sistema vocàlic del català a través de jerarquies de restriccions», de Clàudia Pons-Moll (Universitat de Barcelona). A més, s'ha comptat amb la participació del professor José Ignacio Hualde (Universitat d'Illinois a Urbana-Champaign) com a ponent convidat, que ha presentat el treball «Intervocalic lenition, contrastiveness and neutralization in Catalan».

En total a aquest esdeveniment acadèmic s'hi han inscrit 123 persones. Aproximadament una quarta part dels assistents provenien d'universitats de fora del domini lingüístic català. Concretament, hi ha hagut representació d'universitats d'Alemanya, Colòmbia, França, els Estats Units, Itàlia i el Regne Unit.

En aquesta primera edició de l'EDELIC s'hi ha inclòs un espai destinat a la presentació de treballs duits a terme pels alumnes, la qual cosa facilita la interacció directa entre els assistents i els especialistes. Aquest espai ha tingut molt bona rebuda, amb un total de 27 comunicacions, que s'han agrupat en tres grans blocs temàtics (sociolingüística, fonètica i fonologia, i altres àrees).

Amb l'objectiu de fomentar la investigació en lingüística catalana, s'ha lliurat el Premi Aina Moll al millor treball presentat, convocat per la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears com a reconeixement de la figura d'aquesta filòloga i lingüística. El premi, de 3.000 €, ha estat atorgat a l'estudiant de màster Christopher Little, autor del treball «Una anàlisi de les actituds lingüístiques dels joves a l'illa d'Eivissa».

Durant la setmana que ha durat l'EDELIC també s'han duit a terme diverses activitats socials, que han facilitat, d'una banda, la presa de contacte dels alumnes amb aspectes culturals de Mallorca (taller de cuina amb Esperança Serra, taller de glosses amb Mateu Xurí i concert de Salvatge Cor), i, de l'altra, la comunicació i l'intercanvi d'idees entre els participants (activitat «Quiz de l'EDELIC»).

L'EDELIC disposa d'un comitè organitzador permanent i un comitè científic que, en principi, es mantindran en les futures edicions de l'esdeveniment, a més d'un comitè organitzador local i un comitè consultiu local, que variaran en cada edició.

10.5.

TALLER DE JOCS DE TAULA I MOSTRA DE VIDEOJCS

En el marc de la campanya «I tu, jugues en català?», la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears ha engegat, a totes les illes, tallers de jocs de taula i una mostra de videojocs

per promoure el coneixement i el consum d'aquests jocs en llengua catalana. Els tallers s'han adreçat a infants i joves d'entre 6 i 16 anys, mentre que la mostra s'ha dirigit a joves a partir de 16 anys i adults. Tant els tallers com la mostra s'han duit a terme durant el mes de desembre de 2021 a diferents indrets de les Illes Balears: Palma, Inca i Manacor (Mallorca); Maó, Ciutadella i es Mercadal (Menorca); Eivissa i Santa Eulària (Eivissa) i Sant Francesc (Formentera).

Els tallers de jocs els han duit a terme formadors com Lila i els Contes i l'empresa Sa Xaranga. En les diferents sessions s'han emprat jocs adequats a diferents grups d'edat, com ara *La torre encantada* (Devir) o *Rhino Hero* (Haba) (4-8 anys); *El laberint màgic* (Devir) o *Speed cups* (Mercurio) (6-10 anys), i *Carcassone* de Devir o *L'arna tramposa* (Asmodee) (8-15 anys). El nombre total d'assistents ha estat de 213 (77 a Mallorca, 53 a Menorca, 59 a Eivissa i 24 a Formentera).

La mostra de videojocs, que s'ha desenvolupat conjuntament amb l'associació Gaming.cat i la col·laboració de Twitch Menorca, ha consistit en sessions de dues hores en què s'ha fet una presentació inicial de 10-15 minuts de la situació del català en els videojocs i després els assistents han tingut l'oportunitat de provar-ne de diferents, com ara *l'Aragami*, *el Sword of The Necromancer*, *el Mail Mole* o *el Minecraft*, en dispositius com ordinadors especials per a videojocs i les videoconsols PlayStation 4, Switch o Xbox One. Hi han assistit 127 persones (43 a Mallorca, 39 a Menorca, 32 a Eivissa i 13 a Formentera). De cada vegada hi ha més desenvolupadores que inclouen el català en les llengües

disponibles en els videojocs. El 2021 s'han llançat 21 jocs diferents, la gran majoria de desenvolupadores que es troben a Catalunya. Alguns d'aquests jocs són *Aragami 2* (Lince Works), *Horror Tales: The Wine* (Carlos Coronado), *Mail Mole* (Talpa Games), *Super Magbot* (Astral Pixel) o *Treasures of The Aegean* (Undercoders).

10.6.

V JORNADA DE DINAMITZACIÓ LINGÜÍSTICA

El 26 d'octubre de 2021 ha tingut lloc la V Jornada de Dinamització Lingüística, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears. Aquestes jornades, que es duen a terme d'ençà del 2017, pretenen ser un espai de trobada dels professionals de la dinamització lingüística del conjunt de les administracions públiques de les Illes Balears per formar-se i compartir idees i experiències. El 2021, la V Jornada de Dinamització Lingüística ha tingut com a centre d'interès l'adopció lingüística i els nous catalanoparlants. Hi han participat 44 persones (21 de manera presencial i 23 en línia) de diferents territoris del domini lingüístic. Les ponències que s'han impartit són: «De qui és i per a qui és la llengua?», a càrrec de Joan Pujolar (Universitat Oberta de Catalunya); «L'adopció de la llengua: què comprèn, què l'estimula i què hi aporta», impartida per Puri Pinto; «Els nous catalanoparlants del País Valencià», a càrrec de Raquel Casesnoves (Universitat de València); «Què són i com es creen els espais lingüístics segurs?», de Maite Puigdevall (Universitat Oberta de Ca-

talunya), i «De l'aprenentatge a l'adopció del català: el cycle d'acompanyament a la integració lingüística», oferta per Avel·lí Flors-Mas i Marina Massaguer (CUSC-Universitat de Barcelona).

10.7.

LA DINAMITZACIÓ LINGÜÍSTICA: BASES, EINES I ESTRATÈGIES

La dinamització lingüística: bases, eines i estratègies és una obra coordinada per Xisca Castell i Maria del Mar Vanrell que té l'origen en el títol propi d'Expert Universitari en Dinamització Lingüística que la Universitat de les Illes Balears va oferir durant el curs 2019-2020. L'objectiu principal del volum és proposar bases, eines i estratègies orientades a facilitar la tasca de dinamització lingüística, principalment en el context de la llengua catalana. S'adreça, sobretot, a professionals que es dediquin a la dinamització, però també a altres professionals dedicats a l'assessorament lingüístic, a l'educació o a la docència. A més, el volum presenta un estat de la qüestió de la disciplina amb l'objectiu que serveixi de punt de partida per a futures recerques entorn de la dinamització lingüística. Un altre destinatari potencial, doncs, és el col·lectiu d'acadèmics i investigadors, així com qualsevol persona interessada en el tema.

El llibre s'estructura en quatre parts, que es corresponen amb quatre perspectives diferents des de les quals emprendre la dinamització lingüística: l'entorn social, els drets lingüístics, les eines i les estratègies. Isidor Marí, a «El dinamitzador com

a facilitador del canvi sociolingüístic en els processos d'un entorn social determinat», revisa les destreses que el dinamitzador lingüístic ha de posar en pràctica, entre les quals hi ha un bon coneixement del marc social en què s'ha de produir la intervenció, així com les fases i les dinàmiques d'aquesta intervenció. En el segon capítol, «Planificació lingüística i social», Joan Melià i Garí hi analitza aspectes que cal tenir en compte en la planificació lingüística per assolir els objectius marcats per la política lingüística d'un determinat espai social. Xisca Castell i Maria del Mar Vanrell clouen la primera part sobre l'entorn social amb el capítol «Apunts per a una dinamització lingüística més situada socialment», en què exploren l'aportació que poden fer teories postestructuralistes del llenguatge en entorns de dinamització lingüística i revisen mètodes de recerca qualitativa, com ara els relats de vida lingüística.

La segona part del volum tracta dels drets lingüístics. Antoni Llabrés, a «Algunes observacions sobre el marc legal de la llengua catalana a les Illes Balears i els drets lingüístics que se'n deriven», analitza la regulació bàsica que contenen l'Estatut d'autonomia, la Llei de normalització lingüística i la normativa de desplegament, i se centra en els usos lingüístics institucionals i l'ensenyament. Joan-Albert Villaverde Vidal, a «Eines argumentatives per a legitimar l'actuació del dinamitzador lingüístic», parteix de la idea que a l'hora de dur a terme diferents iniciatives calen discursos sòlids que prevegin i evitin les inèrcies contràries al canvi. L'autor explora dues fonts que legitimen aquestes iniciatives: el perill de desaparició de la llengua subordinada i la seguretat lingüística.

La tercera part del volum inclou tres contribucions que posen a l'abast dels dinamitzadors eines per dur a terme la seva tasca. A «El joc i l'humor com a eines per a la dinamització lingüística», Magdalena Capella Oliver revisa la història del joc i l'humor, i ens els presenta com a eines útils i beneficioses per a la pràctica de la dinamització lingüística. Les autores del capítol «Dinamització lingüística: enfocament metodològic i disseny d'activitats», Margalida Barceló i Taberner i Maria Josep Carrasco Escandell, proposen una actuació i presenten aspectes que cal tenir en compte a l'hora de planificar activitats. Carlos Vecina Merchante i Aina Calvo Sastre clouen aquesta secció amb «El projecte: una eina per a planificar les intervencions socioeducatives», en què revisen, passa per passa, com dissenyar un projecte que permeti dur a terme una intervenció de dinamització lingüística.

El volum es clou amb tres capítols que constitueixen una guia d'estratègies que cal tenir ben presents en la pràctica de la dinamització lingüística. En el primer capítol d'aquest darrer bloc, «La construcció de discursos orals efectius. Estratègies comunicatives», Ivo Valls-Ratés analitza els factors que intervenen en la construcció de discursos orals efectius i les estratègies que poden facilitar la feina al dinamitzador. Miquel Strubell i Trueta, al capítol «El reclutament dels catalanoparlants del futur», hi presenta tres models de planificació i canvi sociolingüístics que es basen en la motivació com a element clau, i també algunes iniciatives de foment de la llengua catalana que han duit a terme diferents organismes. L'últim capítol de l'obra és «L'engrescadora

aventura cap a l'assertivitat lingüística», en què l'autora, Gemma Sanginés, ofereix pautes i recursos per modificar el nostre comportament lingüístic i ser capaços de ser més assertius.

El llibre incorpora un glossari, amb definicions breus i senzilles dels termes més rellevants de cadascun dels diferents capítols, i també un índex de termes. Els mots que apareixen en negreta al llarg del llibre són els que s'inclouen en el glossari final. L'índex de termes permet saber a quines pàgines s'esmenten les expressions que s'hi recullen.

10.8.

ESTUDI «ACTITUDS I USOS LINGÜÍSTICS DELS JOVES DE LES ILLES BALEARS (AULIJOVIB)»

El 21 de desembre de 2021, el director de Política Universitària i Recerca resolgué que s'efectués una transferència extraordinària per elaborar un estudi sobre els comportaments, les actituds i els usos lingüístics dels joves de les Illes Balears. Aquest estudi es justifica pel moment de canvi constant que viu la societat balear i l'efecte consegüent en la percepció i els usos lingüístics, així com en el procés de construcció identitària. Alguns d'aquests canvis es deuen a la incorporació recent d'una gran quantitat de joves d'origen migrant, al turisme, a la precarietat laboral i la situació de vulnerabilitat juvenil, a les primeres fornades de l'escolarització en català i a les noves tecnologies.

L'estudi, anomenat «Actituds i usos lingüístics dels joves de les Illes Balears (AULLIOVIB)», el dirigeix la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears i el du a terme el Grup de Recerca Sociolingüística de les Illes Balears (GRESIB, Universitat de les Illes Balears) amb col·laboradors d'altres universitats. El grup d'investigadors del GRESIB està format per Catalina Amengual, Ariadna Benet, Xisca Castell, Elga Cremades, Joan Melià, Christopher Little i Maria del Mar Vanrell,

els quals col·laboren amb investigadors d'altres universitats, com ara Ricard Benito (Universitat Autònoma de Barcelona), Isabel Crespí (Queen Mary University of London), Isaac González (Universitat Oberta de Catalunya), Ivan Solivellas (Universitat Rovira i Virgili), Anna Tudela (Universitat Autònoma de Madrid) i Joan Pujolar (Universitat Oberta de Catalunya). L'equip també compta amb l'assessorament de Lluís Ballester, investigador col·laborador de la Universitat de les Illes Balears.